

Балерина в Аушвіці

КУПИТИ

Еді — вправна танцівниця й гімнастка, яка сподівається взяти участь в Олімпійських іграх. Виснажливі тренування й турботи про власне місце в родині, де її вважають розумною, але недостатньо вродливою донькою, поглинають усю увагу Еді. Вона не помічає того, як змінюється світ, а життя в Угорщині 1943 року стає небезпечним для єврейської дівчини.

Коли Еді вперше закохується, Європу охоплює війна, і її разом із батьками й сестрою Маґдою заганяють у потяг, що прямує до концентраційного табору. У найтемніші моменти надію Еді запалюють думки про коханого, його поцілунки, доторки, їхні спільні мрії... Аушвіц неймовірно жахливе місце, але попри нелюдські зовнішні обставини Едіт і Маґда вчаться віднаходити силу всередині себе, підтримують одна одну й нарешті стають вільними.

У цьому адаптованому для підлітків виданні бестселера «Вибір» всесвітньовідома психологиня Едіт Іва Еґер розповідає про власну юність на тлі війни й ділиться найінтимнішим — переживаннями, надіями, страхами у свої шістнадцять.

Пролог

Якби я могла скоротити все своє життя до одного моменту, до єдиної статичної картини, вона була б така: три жінки в темних вовняних пальтах, рука до руки, на витоптаному подвір'ї. Вони виснажені. На їхніх черевиках пил. Вони стоять у довгій черзі.

Ці три жінки — моя мама, моя сестра Магда і я. А цей момент — останній, коли ми разом. Але ми цього не знаємо. Ми відкидаємо навіть думку про це. А може, ми надто втомлені, аби міркувати про те, що чекає на нас попереду. Це мить розділення: матері та дітей, життя колишнього і того, на що воно перетвориться. Лише згодом, озирнувшись на цю мить, можна усвідомити її значення.

Я бачу нас трьох попереду, наче я наступна в черзі.

Чому пам'ять показує мені мамину спину, а не обличчя? Її довге волосся, хитромудро сплетене та зав'язане на голові. Магдині каштанові хвилі торкаються її плечей. Моє темне волосся сховане під шарфом. Мама стоїть посередині, а ми з Магдою хилимося до неї з боків.

Я не можу зрозуміти, чи то ми допомагаємо мамі стояти, чи навпаки, це вона, наче стовп, тримає мене з Магдою.

Цієї миті я переступаю поріг, за яким на мене чекають найбільші втрати в житті. Упродовж восьми десятиліть я знову й знову поверталася до тієї картини, на якій ми втрьох. Я вивчала її так уважно, ніби намагалася знайти там щось непомічене, але важливе. Ніби я можу повернути життя, яким жила до втрат. Ніби така можливість існує. Ніби я можу знов опинитися в часі, коли ми тримаємося за руки, належимо одна одній. Я бачу наші опущені плечі. Пилом припали подоли наших пальт.

Моя мама. Моя сестра. Я.

Розділ 1

Крихітка

Батьки хотіли хлопчика, а народилась я.

Дівчинка. Третя донька, яку ніхто в сім'ї не просив.

«Добре, що маєш мізки, бо з вродою тобі не надто пощастило», — часто нагадує мені мама. Може, вона хоче сказати, що я ніколи не стану вродливою? А може, цей комплімент в обгортці критики — її спосіб спонукати мене вчитися старанніше. Заохочення через застереження. Можливо, вона прагне врятувати мене від якогось невидимого фатуму. Чи просто хоче дати мені краще зрозуміти, ким я можу стати.

— Навчишся готувати іншим разом, — казала вона, коли я просила навчити мене плести халу, чи смажити курку, чи варити вишневе варення, яке вона закручує влітку й відкладає на інші пори року. — Тобі час іти до школи.

Сьогодні я стою перед дзеркалом у ванній, чищу зуби. збираюся в школу. Розглядаю себе у дзеркалі. Невже мені справді не пощастило з вродою? Я танцівниця і гімнастка, моє тіло струнке і м'язисте. Мені подобається бути сильною. Подобається моє хвилясте каштанове волосся. Хоча красуня у нас — Магда, моя старша сестра.

Та все ж коли зазираю у власні очі в дзеркалі, коли пірнаю в ту загадкову и таку знайому зелену блакить, я не можу досягнути, що в них. Я немовби з іншого боку свого життя, зазираю в нього крізь шибку, роздивляюся себе як героїню роману: її доля невідома, її серце й особистість ще розкриваються.

Тільки-но дочитала один із маминих романів — «Нану» Емілі Золя — поцупила її з маминої книжкової шафки і нишком проковтнула. З голови ніяк не йде остання сцена. Нана, красуня, розкішна зірка, яку жадають численні чоловіки, лежить розбита й заразна, її тіло вкривають виразки від віспи. Мене чомусь лякає опис її тіла. Ще до віспи, коли вона була неймовірною і чарівною, її тіло вже було небезпечним. Зброєю. Загрозою, якої слід остерігатися.

І все ж її жадали. Я також хочу такого кохання. Щоб на мене дивились і бачили скарб. Щоб насолоджувалися мною, як бенкетом. Хочу купатися в любові

Натомість мені прищеплюють обачність.

— Митися треба так, як миєш посуд, — навчала мене мама. — Починаєш з кришталю, а тоді поволі опускаєшся до каструль і сковорідок.

Найбрудніше слід лишати насамкінець. Навіть до мого тіла є питання.

Магда барабанить у двері вбиральні — їй набридло чекати на свою чергу.

— Досить мріяти, Діцуко, — скаржиться вона. Магда зве мене на прізвисько, яке вигадала мама. Діцука. Зазвичай ці смішні склади мене зігрівають. Сьогодні вони різкі й рипучі.

Прошмигнувши повз роздратовану сестру в нашу спільну спальню, я вбираюся й досі думаю про дівчину в дзеркалі — дівчину, спраглу кохання. Можливо, того кохання, якого я так хочу, не буває. Усі прожиті тринадцять років я зшивала спогади й переживання в історію про те, яка я, і схоже, ця історія свідчить про те, що я ущербна, небажана, неприйнята.

Як того вечора, коли мені виповнилося сім. Батьки влаштували вечірку. Мене відправили налити води в порожній графин, і з кухні я почула, як вони жартують: «То вже було зайвим». Вони мали на увазі, що й до мене вже були повною сім'єю. Вони вже мали піаністку Магду й віртуозну скрипальку Клару. А від моєї появи жодного зиску. Я непотрібна, недостатньо гарна. Мені тут не місце.

Цю теорію я перевірила у вісім, коли вирішила втекти з дому. Хотіла подивитися, чи мої батьки взагалі помітять мою відсутність. Замість піти до школи, я сіла в тролейбус і поїхала до дідуся з бабусею. Це мамині батько й мачуха. Я знала, що вони мене прикриють. Довгий час вони воювали з мамою через Магду й ховали печиво в сестриному комоді. Мені безпечно з ними. Вони трималися за руки, а мої батьки ніколи так не робили.

У них так затишно пахне грудинкою з тушкованою квасолею, солодким хлібом, чолнтом — це така навариста печеня, яку бабуся несла тушкувати до пекарні в Шабат, бо ортодоксальним юдеям не можна користуватися пічкою в суботу.

Мої бабуся і дідусь щасливі бачити мене. Я не мусила нічого з себе вдавати, щоб заслужити їхню любов чи отримати схвалення. Усе це мені дарували просто так.

КУПИТИ